

Autonomija Je Ponovo Na Dnevnom Redu

Author: [Zuzana Serences](#)

Za vreme NATO bombardovanja, Madjari u Vojvodini su cutali. Sada se na dnevnom redu opet naslo pitanje autonomije.

Vernici katolicke veroispovesti, koji su najvecim delom Madjari, su odustali od tradicionalne ulicne preduskrnje procesije u vojvodjanskom gradicu Temerinu iz postovanja prema svojim komsijama koji su pravoslavne veroispovesti.

Dok je Jugoslavija bila u ratu, nisu hteli da pruze nikakav izgovor srpskoj vecini u zemlji da ih napadne.

Demokratska stranka vojvodjanskih Madjara je jos prvih dana bombardovanja zamrzla svoju politicku aktivnost iz istog razloga.

U ovoj opstini u kojoj zivi etnicki izmesano stanovnistvo, nedaleko od glavnog grada pokrajine, Novog Sada, na vlasti je Srpska radikalna stranka ekstremnog nacionaliste Vojislava Seselja - a Madjari strahuju da bi i najmanja iskra mogla da bude kobna.

Iako su pripadnici svih 26 nacionalnosti koji zive u Vojvodini podelili zajednicki strah za vreme NATO bombardovanja, ipak izgleda da je ovo osecanje bilo najintenzivnije kod etnickih Madjara. Njih ima vise od 300.000 i predstavljaju najveću grupu nesrpskog stanovnistva.

Za razliku od ostalih manjinskih grupacija u Vojvodini, Madjari su ozbiljno politicki organizovani i imaju jasne zahteve prema drzavi. Ozbiljan razlog za strah je bila cinjenica da je Madjarska, kao maticna zemlja, postala clanica NATO saveza samo dva dana uoci pocetka bombardovanja Jugoslavije.

Laszlo Joza, potpredsednik Saveza vojvodjanskih Madjara, najjace stranke Madjara u Vojvodini, objasnjava da je postojao rizik da se Madjari u Vojvodini dozive kao "agresorska nacija".

Na pocetku bombardovanja sa televizijskih kablovskih sistema u gradovima mesovite Vojvodine odmah su skinuti programi iz Madjarske i Hrvatske, dok se to nije desilo CNN-u, ili nekoj drugoj agresorskoj televiziji?.

"Eksploziv je prvog ratnog dana uleteo u dvoriste seoske katolicke crkve u opstini Jasa Tomic", kaze Joza. "Strepnja je bila velika, ali je do kraja bombardovanja sve ostalo na verbalnim varnicama."

Joza ocenjuje da medjusobni odnosi nisu naruseneni i da je psiholoski pritisak na Madjare bio veci pre osam godina, kada je poceo rat u Hrvatskoj.

Vojvodjanski Madjari nisu bili jedini koji su pokusali da krenu putem pomirenja za vreme NATO bombardovanja. I vlada je nastojala da ne narusi medjuetnicke odnose.

Predstavnici rezima nisu nikad tako cesto obilazili mesovitih naselja kao za vreme rata. Porucivali su manjinama da ne odlaze. U isto vreme, manjinske politicke stranke primetno su se uzdrzavale od

potezanja ?osetljivih tema?.

Ali kada je rat završen, Madjari su "odmrznuli" politicke aktivnosti a njihovi politicki predstavnici su poceli da se bave pitanjem autonomije.

Demokratska stranka vojvodjanskih Madjara, trazi personalnu autonomiju za Madjare, sto podrazumeva izbor svog nacionalnog veca koje bi suvereno odlucivalo o obrazovanju, kulturi i informisanju sunarodnika, a raspolagalo bi delom srpskog budzeta koji se i inace koristi u te svrhe.

Jozef Kasa, predsednik Saveza vojvodjanskih Madjara, jedine parlamentarne madjarske stranke otisao je korak dalje. Izjavio je da je zajednicki strucni tim Vlade Madjarske i njegove stranke pripremio dokument sa trostepenom autonomijom.

Dokument predvidja za vojvodjanske Madjare personalnu autonomiju; vracanje pune autonomije ukinute u Vojvodini pre jednu deceniju i teritorijalnu autonomiju za Madjare, odnosno formiranje neke vrste ? madjarskog okruga?.

Detalji jos nisu poznati javnosti, ali premijer Madjarske Viktor Orban sve cesce poziva da se vrati Vojvodini autonomija, i govori o potrebi da se obezbedi zapadna podrška za taj koncept. On poziva sve stranke vojvodjanskih Madjara da se svrstaju iza zajednickog modela autonomije

Madjari u Vojvodini su sa odobravanjem prihvatili ovaj apel za jedinstvom jer je poznato da su njihove politicke stranke razjedinjene i posvajane. Sa paznjom je primljena i nedavna budimpeštanska izjava generalnog sekretara NATO-a Havijera Solane da ce ?NATO sa velikom paznjom pratiti dogadjaje u Vojvodini?.

Madjari sada strahuju od ostre reakcije u Srbiji, i rezimske i opozicione, jer je do sada gotovo svaki zahtev za autonomijom tumacen kao separatizam. Iredentisticki zahtevi nekih nacionalistickih partija u Madjarskoj im mogu samo odmoci.

Stranka majdarske istine i zivota Istvana Curke je marginalna partija u Madjarskoj, ali zagovara pripajanje severnog podrucja Vojvodine, na potezu od Sombora do Kikinde - Madjarskoj. Iako je ovaj predlog naisao na osude madjarskih partija sa obe strane granice, vojvodjanski Madjari strahuju da bi Beograd ipak mogao da ga upotrebi kako bi ih optuzio za "separatizam."

Zuzana Serencez je nezavisni novinar iz Novog Sada.

Location: [Croatia](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/autonomija-je-ponovo-na-dnevnom-redu>